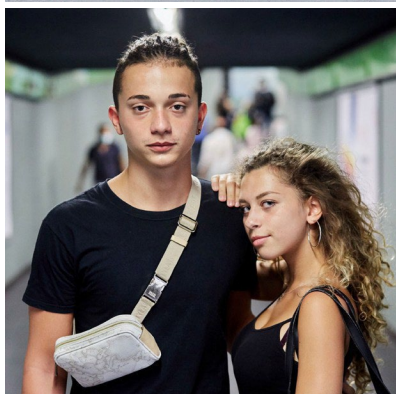
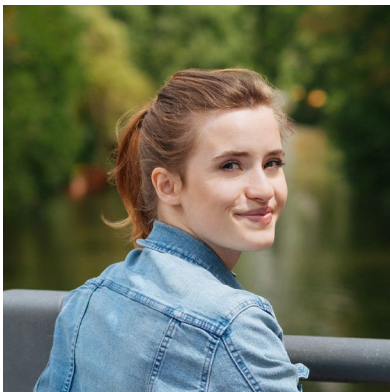

DE TOEKOMST VAN SOCIALE BESCHERMING

EN VAN DE
WELVAARTS
STAAT
IN DE EU

Toelichting

1) Dit document is een vertaling van de samenvatting en aanbevelingen van het verslag van de groep op hoog niveau over de toekomst van sociale bescherming en de welvaartsstaat. Dat verslag is oorspronkelijk in het Engels opgesteld en op 6 februari 2023 op deze [webpagina](#) beschikbaar gesteld.

2) Het verslag is op verzoek van de Europese Commissie door de groep gezamenlijk opgesteld. De leden van de groep op hoog niveau hebben op persoonlijke titel en op volledig onafhankelijke wijze hun bijdrage aan het verslag geleverd. Het verslag geeft niet de meningen van de Europese Commissie of haar diensten weer. Sommige delen van het verslag geven mogelijk niet het standpunt van elk individueel lid van de groep weer. De Europese Commissie is niet aansprakelijk voor gevolgen die voortvloeien uit het hergebruik van deze publicatie.

3) De groep op hoog niveau over de toekomst van sociale bescherming en de welvaartsstaat in de EU is tussen november 2021 en december 2022 bijeengekomen. De groep werd voorgezeten door **Anna Diamantopoulou**, voormalig Europees commissaris voor Werkgelegenheid, Sociale Zaken en Gelijke Kansen, voormalig minister in Griekenland en momenteel voorzitter van de in Athene gevestigde denktank DIKTIO.

De groep bestond uit elf leden:

- **Agnieszka Chłoń-Domińczak**
- **Bernhard Ebbinghaus**
- **Elena Granaglia**
- **Anton Hemerijck**
- **Hans-Peter Klös**
- **Catherine Mathieu**
- **Pasi Moisio**
- **Jozef Pacolet**
- **Yves Stevens**
- **Dorottya Szikra**
- **Anu Toots**

De werkzaamheden werden ondersteund door het secretariaat van de groep (eenheid Sociale bescherming van DG EMPL, Europese Commissie).

Samenvatting

In zijn verslag analyseert **de groep op hoog niveau over de toekomst van sociale bescherming en de welvaartsstaat in de EU de verwachte effecten van belangrijke grootschalige ontwikkelingen** op het gebied van sociale bescherming en van de welvaartsstaat. Er wordt een beschrijving gegeven van de gevolgen voor de **opzet en reikwijdte van sociale beschermingsstelsels en de financiering van sociale bescherming**. Voorts worden **belangrijke strategische aanbevelingen** voor zowel de lidstaten als de EU uiteengezet. Naast lange termijn-trends wordt in het verslag ingegaan op de lessen van de COVID-19-pandemie en de Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne en de gevolgen daarvan, zoals de toenemende uitdaging van energiearmoede.

De welvaartsstaat wordt geconfronteerd met een aantal grote trends op wereldniveau die van invloed zijn op onze samenlevingen, economieën en arbeidsmarkten. **Demografische veranderingen** zijn onder meer de hogere levensverwachting en het lagere geboortecijfer die tot een vergrijzende bevolking leiden, en veranderingen in gezinsstructuren, mobiliteit binnen de EU en migratie. De vergrijzing van de bevolking heeft gevolgen voor de financiële houdbaarheid van sociale beschermingsstelsels, wat om meer werkgelegenheid vraagt en waarvoor de traditionele “grenzen” van het economisch actieve leven opnieuw moeten worden bezien.

De **wereld van het werk** is aan het veranderen. Meer kwalitatief hoogwaardige werkgelegenheid is van cruciaal belang om alle huishoudens een inkomen te verschaffen en duurzame financiering van overheidsuitgaven te waarborgen. Hoewel de arbeidsparticipatie de afgelopen decennia is toegenomen, is er nog steeds sprake van een gebrek aan werkgelegenheid voor jongeren, vrouwen, oudere werknemers, mensen met een handicap en mensen met een migratieachtergrond. Banen van lage kwaliteit, armoede onder werkenden en het hoge aandeel atypische vormen van werk die samenhangen met onzekerheid en lagere lonen zijn belangrijke risico's die nieuwe vormen van bescherming vergen.

Digitalisering en technologische veranderingen brengen zowel risico's als kansen mee voor arbeidsmarkten en sociale bescherming. Hoewel zij, althans op de middellange termijn, tot verlies van banen en polarisatie kunnen leiden, kunnen zij op de lange termijn in een netto groei van de werkgelegenheid resulteren. De platformeconomie wordt gekenmerkt door een groot aandeel onzeker werk, terwijl lacunes op het gebied van vaardigheden en IT-toegang het risico inhouden dat de ongelijkheid toeneemt. Tegelijkertijd creëren technologische ontwikkelingen kansen voor de organisatie en efficiëntie van sociale bescherming, bijvoorbeeld in de gezondheidszorg.

De **klimaatverandering** en de **groene transitie** hebben al gevolgen voor de arbeidsmarkten en sociale bescherming, maar hebben tot dusver nog niet geleid tot een alomvattende reactie in het sociaal beleid. Hoewel iedereen wordt getroffen door de klimaatverandering, dreigen de nieuwe uitdagingen reeds bestaande ongelijkheden te verergeren. Er moet aandacht worden besteed aan de gevolgen van de groene transitie op het gebied van werkgelegenheid en de samenleving. Hiertoe moet het tekort aan arbeidskrachten in belangrijke beroepen worden teruggebracht, de transitie voor werknemers in risicosectoren worden ondersteund en energiearmoede tot een minimum worden beperkt.

In het verslag wordt gekeken naar de impact van deze grote trends op het sociaal en het welzijnsbeleid vanuit een **levensloopperspectief**, waarbij drie functies van de welvaartsstaat worden onderscheiden: **arbeidsmarktregulering**, **sociale bescherming** en **sociale investeringen**.

Het **gezinsbeleid** is op verschillende doelstellingen gericht, zoals het aanpakken van kinderarmoede, het bevorderen van de ontwikkeling van kinderen en een sterke start in het leven, het waarborgen van een behoorlijke levensstandaard voor gezinnen en het verhogen van de arbeidsparticipatie van vrouwen. Het welzijnsbeleid moet verder gaan dan inkomensbescherming en de nadruk leggen op dienstverlening om deelname aan het sociale en economische leven mogelijk te maken en de werkgelegenheid te stimuleren.

De **jeugd** is een langere periode in het leven aan het worden waarin tieners en jongvolwassenen van school naar werk overgaan, en economisch onafhankelijk worden — en misschien ook een gezin stichten. Atypische vormen van werk, waaronder leerling plaatsen en stages, slecht betaalde banen en onderbroken loopbanen, belemmeren vaak de toegang tot adequate sociale bescherming voor jongeren. Een succesvolle overgang van school naar werk blijft van cruciaal belang voor zowel de loonperspectieven als sociale zekerheid alsook om schadelijke effecten van een gebrek aan werkgelegenheid onder jongeren te voorkomen. Beleidsreacties kunnen bestaan uit een combinatie van algemene en gerichte sociale uitkeringen, beurzen en uitkeringen voor integratie op de arbeidsmarkt.

Tijdens het **beroepsleven** spelen collectieve onderhandelingen een belangrijke rol bij het bereiken van adequate bescherming voor minimuminkomens en het waarborgen van een eerlijke verdeling van productiviteitswinsten. Het beschermend vermogen ervan heeft echter een knauw gekregen. Bovendien ondervinden atypische werknemers en zelfstandigen nog steeds problemen met de dekking van adequate, transparante en draagbare sociale uitkeringen. Tot de mogelijkheden behoren onder meer met belastinggeld gefinancierde sociale bescherming of bevordering van inclusie in regelingen met premiebetaling om de in de huidige economie vereiste flexibiliteit te combineren met adequate sociale waarborgen. Om te zorgen voor een fatsoenlijk inkomen voor iedereen, is het voor beleidsmakers een belangrijke uitdaging om bescherming voor minimuminkomens te combineren met prikkels om te werken en met eerlijke lonen, gezien de hoge mate van lage lonen en armoede onder werkenden. Maatregelen voor een leven lang bij- en omscholing, zoals een actief arbeidsmarktbeleid, onderwijs en een leven lang leren, zijn ook van cruciaal belang om werknemers tijdens overgangperiodes te ondersteunen. Tijdens economische crises spelen regelingen voor het behouden van werk een belangrijke rol om de werkloosheid te beperken. Verlofperiodes moeten worden gezien als een mogelijkheid om te leren.

Naarmate mensen een **hogere leeftijd** bereiken, verandert de overgang van werk naar pensionering naargelang de pensioenleeftijd stijgt en er flexibelere regelingen komen om werk en pensioen te combineren. Om tegemoet te komen aan de toenemende behoeften van een vergrijzende bevolking zouden de premies kunnen worden verhoogd en/of zou het beroepsleven kunnen worden verlengd; dit vraagt om een genuanceerd beleid voor oudere werknemers, met inbegrip van preventiemaatregelen, aanpassing van de werkplek en verschillende pensioenleeftijden. Door de vergrijzing van de bevolking neemt de behoefte aan langdurige zorg toe, wat kostbaar kan zijn voor gezinnen; hiermee wordt het belang bevestigd van sociale bescherming voor langdurige zorg waarbij de kosten worden gedragen door middel van op premiebetaling berustende en/of met belastinggeld

gefinancierde openbare voorzieningen. De erkenning van zorgtaken is ook belangrijk om te zorgen voor adequate pensioenen, met name voor vrouwen.

Om tegemoet te komen aan de toenemende behoeften die in het verslag zijn vastgesteld, is een adequate, eerlijke en duurzame **financiering van sociale bescherming** vereist. De groep op hoog niveau voert aan dat **maatregelen op het gebied van sociale investeringen kunnen resulteren in een dubbel voordeel**: toekomstige uitgaven voor inkomensbescherming kunnen worden verminderd dankzij werkgelegenheid en gezondheidswinst, terwijl tegelijkertijd de belastinggrondslag kan worden vergroot. Beperkingen van pogingen om belastingen te verhogen, bestaan onder meer uit de bestaande belastingdruk en de doelstellingen voor schulden en tekorten, globalisering en technologische veranderingen. Socialezekerheidsbijdragen en belastingen zijn de twee belangrijkste bronnen voor de financiering van sociale bescherming. Zij hebben echter een verschillend effect op de progressiviteit van het belasting- en uitkeringsstelsel, de werkgelegenheidsprikkels en de bereidheid om bij te dragen. De totale belastingdruk is de afgelopen 25 jaar stabiel gebleven en arbeid blijft de belangrijkste financieringsbron voor sociale bescherming, ondanks een steeds grotere rol van financiering met belastinggeld.

De groep onderzoekt de lopende beleidsdebatten over het **verbeteren van de progressiviteit en billijkheid van het algemene belasting- en uitkeringsstelsel en over alternatieve financieringsbronnen**, zoals indirecte belastingen (consumptie), vennootschapsbelasting, vermogensbelasting, overschakeling op nieuwe vormen van belasting voor de immateriële economie, groene belastingen enz., en over de bestrijding van belastingontwijking, -ontduiking en -fraude. In het verslag wordt gesteld dat de EU-regels inzake economisch bestuur van invloed zijn op de speelruimte van de lidstaten bij de financiering van sociale investeringen en sociale bescherming.

In de conclusies van het verslag wordt het belang onderstreept van een **inclusieve en eerlijke welvaartsstaat om sociale risico's tot een minimum te beperken en economische problemen te verlichten, terwijl tegelijkertijd de economische output en het individuele welzijn worden ondersteund**. Een moderne welvaartsstaat moet sterke buffers bieden tegen economische schokken en moet investeren in "springplanken" die mensen helpen bij belangrijke transities gedurende het leven. In het verslag wordt erkend dat er geen pasklare oplossingen zijn voor de verschillende Europese welvaartsstaten en er wordt een lijst verstrekt van 21 aanbevelingen om de welvaartsstaat te moderniseren en te versterken. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om:

- **Bescherming en ondersteuning van gezinnen met kinderen:** kinderopvang voor alle kinderen jonger dan drie jaar moet bijvoorbeeld gratis of betaalbaar zijn. Ook moeten mensen toegang hebben tot adequate financiële steun en voorzieningen voor - en voegschoolse educatie en opvang zodat zij gemakkelijker een gezin kunnen stichten. Voor kwetsbare gezinnen moeten deze diensten gratis zijn.
- **Gelijke kansen voor onderwijs en opleiding:** welvaartsstaten moeten ervoor zorgen dat jongeren uit gezinnen met een laag inkomen gelijke kansen krijgen, zodat zij na de leerplicht onderwijs en opleiding kunnen voortzetten, bijvoorbeeld met beurzen.

- **Toegang tot sociale bescherming voor iedereen:** ongeacht het contract of de vorm van werk moet iedereen toegang hebben tot en bijdragen tot sociale bescherming. Ook moet sociale bescherming gedurende het hele leven adequaat en toegankelijk zijn.
- **Kwaliteit van werk:** de lidstaten en de sociale partners moeten arbeidskwaliteit ondersteunen, met inbegrip van een fatsoenlijk en zeker inkomen, autonomie, lichamelijke en geestelijke gezondheid, mogelijkheden voor loopbaanontwikkeling en evenwicht tussen werk en privéleven.
- **Een leven lang leren:** iedereen moet de kans krijgen om zijn vaardigheden te verbeteren of nieuwe vaardigheden te leren. Dit zal de kansen vergroten om een baan te vinden of van baan te veranderen, tegen de achtergrond van de groene en de digitale transitie. Het zal ook helpen bij het uitoefenen van volledig nieuwe beroepen, bijvoorbeeld in nieuwe sectoren.
- **Bescherming van inkomen en werkgelegenheid:** naar aanleiding van de grote recessie en de COVID-19-crisis moeten regelingen voor het behouden van werk voor iedereen toegankelijk zijn.
- **Langere loopbanen, toereikende pensioenen en langdurige zorg:** de sociale partners en de lidstaten moeten ernaar streven langere loopbanen in goede gezondheid te bevorderen, met name door middel van flexibele werktijdregelingen, aangepaste werkplekken en opleiding.
- **Betere financiering van de welvaartsstaat:** om in te spelen op de toenemende behoeften en uitdagingen, moeten de lidstaten nieuwe bronnen vinden om sociale bescherming en welzijn duurzaam te financieren, bijvoorbeeld door de belastinggrondslag te verbreden en de inkomstenmix aan te passen (uitbreiding van de progressieve belasting op inkomen, consumptie, kapitaal en vermogen, alsook koolstof en energie).
- **Een gulden regel voor overheidsfinanciën:** in het kader van de toekomstige budgettaire governance van de EU moet worden voorzien in sociale bescherming en met name de behoeften aan sociale investeringen, en moeten leningen mogelijk worden gemaakt om in sociale infrastructuur te investeren.
- **Versterking van de capaciteit van de EU om sociale bescherming te waarborgen:** de EU moet wetgevingsinitiatieven overwegen om aan alle beginselen van de Europese pijler van sociale rechten te voldoen, een consistente handhaving in de hele EU te waarborgen en oneerlijke concurrentie op het gebied van sociale beschermingsnormen te beperken.

Tot slot wordt in het verslag gewezen op de **doorslaggevende bijdrage van de welvaartsstaat** om de grote recessie en de economische en sociale gevolgen van de COVID-19-pandemie te boven te komen. Het **streven van de EU naar meer fiscale flexibiliteit** voor het faciliteren van sociale investeringen wordt toegejuicht.

Aanbevelingen

A. Een sterke start: de ontwikkeling van kinderen voor

1. Alle kinderen jonger dan drie jaar moeten toegang hebben tot hoogwaardige voorzieningen voor, voor- en vroegschoolse educatie en dagopvang, waardoor de ontwikkeling van jonge kinderen wordt bevorderd, mensen werk en gezin gemakkelijker kunnen combineren en vrouwen gemakkelijker arbeid kunnen verrichten. Deze diensten moeten betaalbaar zijn voor alle gezinnen en gratis zijn voor iedereen met kinderen in nood.
2. De lidstaten moeten voorzien in gerichte bescherming voor minimuminkomens en zorgdiensten voor kwetsbare gezinnen met kinderen om kinderarmoede te voorkomen (wat het vaakst voorkomt bij huishoudens met alleenstaande ouders en grote gezinnen).

B. Een springplank voor de jonge generatie creëren

3. De lidstaten moeten zorgen voor adequate financiële steun, diensten en uitkeringen in natura om mensen in staat te stellen om wanneer zij dat wensen een gezin te stichten en kinderen te krijgen.
4. De lidstaten moeten de uitvoering van de versterkte jongerengarantie voortzetten, het aanbod van onderwijs en opleiding van hoge kwaliteit versterken en zorgen voor een klimaat dat bevorderlijk is voor het scheppen van hoogwaardige banen en ondernemingskansen voor jongeren. De lidstaten moeten zorgen voor een passende uitkering voor jongeren uit gezinnen met een laag inkomen, zodat zij na de leerplicht onderwijs en opleiding van hoge kwaliteit kunnen volgen.

C. Zorgen voor inclusieve sociale bescherming en een leven lang leren

5. Alle werkenden, ongeacht hun arbeidsstatus, moeten toegang hebben tot en een bijdrage kunnen leveren aan adequate sociale bescherming, waarbij rekening moet worden gehouden met alle bronnen van inkomsten. Deze sociale bescherming moet gedurende het hele leven toegankelijk zijn, een behoorlijke levensstandaard in stand houden, passende inkomensvervanging bieden en de noodzaak van een inkomensafhankelijk minimuminkomen verkleinen, alsook oneerlijke concurrentie op het gebied van socialezekerheidsbijdragen voorkomen.
6. De lidstaten moeten, in samenwerking met de sociale partners op alle niveaus, een benadering van de kwaliteit van werk ontwikkelen die rekening houdt met kwesties gedurende het leven, met inbegrip van een fatsoenlijk en zeker inkomen, autonomie op het gebied van werktaken, een goede lichamelijke en geestelijke gezondheid, mogelijkheden voor loopbaanontwikkeling, en een goed evenwicht tussen werk en privéleven.
7. De lidstaten moeten, in samenwerking met de sociale partners, voorzien in doeltreffende systemen voor een leven lang leren die mogelijkheden bieden voor bij- en omscholing. Dit moet de inzetbaarheid van alle mensen in de beroepsactieve leeftijd vergroten en de vaardigheden voor zorgberoepen, de digitalisering van werk en de groene transitie verbeteren. Zij moeten ook de economische herstructurering ten gunste van nieuwe sectoren en beroepen ondersteunen en tegelijkertijd het genderevenwicht bevorderen. De toegang

tot bij- en omscholing kan worden bevorderd door collectieve onderhandelingen, opleidingsheffingen op de loonkosten van werkgevers en de ontwikkeling van individuele leerrekeningen.

8. De lidstaten moeten de inclusie van migranten nastreven via hun sociaal en arbeidsmarktbeleid, waarbij vroegtijdige en gelijke toegang tot de arbeidsmarkt wordt gewaarborgd, ondersteund door opleiding, erkenning van vaardigheden en kwalificaties, taalverwerving en inburgering. De bestrijding van discriminatie en uitbuiting is van essentieel belang om de integratie van migranten in de samenleving te bevorderen en hen in staat te stellen ten volle bij te dragen aan de economie.
9. Zoals naar voren is gekomen naar aanleiding van de grote recessie en de COVID-19-crisis, moeten de lidstaten zorgen voor regelingen voor het behouden van werk (zoals arbeidstijdverkorting) die toegankelijk zijn voor alle mensen ongeacht hun arbeidsstatus, om inkomen te behouden en het verlies van vaardigheden tijdens crises in de toekomst te voorkomen. Voor werknemers zorgen dergelijke regelingen voor beperkte ontslagen, terwijl de banden tussen werkgever en werknemer behouden blijven. Verlofperioden kunnen worden gebruikt om bijscholing te bieden.

D. Langere loopbanen in goede gezondheid ondersteunen om toereikende pensioeninkomens te waarborgen

10. De sociale partners en/of de lidstaten moeten een langer beroepsleven ondersteunen door flexibele arbeidstijdregelingen te bevorderen, geschikte aanpassingen aan de werkplek aan te brengen en permanente opleiding te bieden om aan de behoeften van oudere werknemers tegemoet te komen en hun potentieel te benutten. De lidstaten moeten gerichte stimulansen overwegen waardoor mensen gemakkelijker, en op latere leeftijd, een geleidelijke overstap kunnen maken naar pensionering.
11. In het licht van de vergrijzing moeten de lidstaten armoede proactief aanpakken en voor een adequaat inkomen voor de oude dag zorgen. Bij overwegingen qua financiële houdbaarheid moet rekening worden gehouden met zowel de ontvangsten- als de uitgavenzijde van de overheidsrekeningen en met de effecten van toegenomen en langere werkgelegenheid. Minimumuitkeringen op oudere leeftijd moeten hoog genoeg zijn om doeltreffend bij te dragen tot de preventie van armoede. De lidstaten (en wanneer regelingen collectief worden onderhandeld, ook de sociale partners) moeten ervoor zorgen dat alle mensen in de arbeidsgeschikte leeftijd worden opgenomen in op premiebetaling berustende pensioenregelingen die inkomen uit arbeid op passende wijze vervangen.
12. Perioden van zorgverlening, zoals de zorg voor kinderen en ouderen, waarbij mensen hun baan moeten opgeven of deeltijds moeten werken, moeten voor pensioendoeleinden in aanmerking worden genomen, onder meer door middel van subsidies in het geval van niet-overheidsregelingen.

E. Zorgen voor billijke en hoogwaardige langdurige zorg

13. Gezien de toenemende behoeften aan langdurige zorg in vergrijzende samenlevingen moeten de lidstaten de beschikbaarheid van hoogwaardige zorgdiensten, met inbegrip van ambulante, thuis- en residentiële zorg, versterken en keuzevrijheid waarborgen. De lidstaten moeten ervoor zorgen dat diensten voor iedereen toegankelijk zijn en onder sociale bescherming

vallen (op premiebetaling berustend of met belastinggeld), met een redelijk plafond voor de eigen bijdragen die gezinnen moeten betalen.

F. Inclusieve en milieuvriendelijke huisvesting en vervoer bevorderen

14. De lidstaten moeten betaalbare en energie-efficiënte huisvesting bevorderen die gebaseerd is op de beginselen van “universeel ontwerp” en ervoor zorgen dat deze voor iedereen toegankelijk is. Er moet steun worden verleend aan huishoudens met een laag inkomen of weinig spaargeld (met name jongeren en gezinnen met kinderen) en mensen met een handicap of ouderen met bijzondere behoeften. De lidstaten moeten lokale overheden, woningcorporaties en organisaties van de sociale economie hierbij ondersteunen, en de EU-fondsen moeten proefprojecten op het gebied van sociale innovatie ondersteunen.
15. Om sociale cohesie en een eerlijke groene transitie te bevorderen, moeten de lidstaten zorgen voor betaalbaar en energie-efficiënt openbaar vervoer, met betrouwbare netwerken en groene alternatieven. Sociale inclusie en gelijke toegang tot openbaar vervoer moeten deel uitmaken van stadsplanning en plattelandsontwikkeling en moeten worden ondersteund door overheidssubsidies, waarbij bijzondere aandacht uitgaat naar achterstandsgebieden.

G. Zorgen voor inclusieve dienstverlening die het welzijn en capaciteiten ten goede komt

16. Om doeltreffende, hoogwaardige en alomvattende sociale diensten te bieden, moeten de lidstaten de dienstverlening op lokaal niveau verbeteren, coproductie en professionalisering bevorderen en de mogelijkheden op het gebied van digitalisering optimaal benutten. De lidstaten moeten over kwaliteitsnormen en kwaliteitsborgingsmechanismen voor sociale diensten beschikken en deze op zowel openbare als particuliere aanbieders toepassen. De lidstaten moeten organisaties zonder winstoogmerk en organisaties van de sociale economie meer betrekken bij het opzetten en verlenen van sociale diensten. De EU moet meer onderzoek en uitwisseling van informatie over goede praktijken bevorderen om innovaties in het bestuur en de verlening van sociale diensten te ondersteunen.

H. Zorgen voor duurzame financiering voor een veerkrachtige

17. Om tegemoet te komen aan de toenemende financiële behoeften van de welvaartsstaat, moeten de lidstaten overwegen de belastinggrondslag te verbreden en de inkomstenmix aan te passen zodat deze verdergaat dan sociale bijdragen die de loonkosten doen toenemen, alsook de inkomsten uit progressieve belastingen op inkomen, consumptie, kapitaal en vermogen, en uit koolstof- en energiebelastingen, te verhogen. Om schadelijke belastingconcurrentie en sociale dumping te voorkomen, moet de EU de inspanningen van de lidstaten coördineren om een algemeen beleid inzake kapitaalbelasting te voeren en belastingontduiking en -ontwijking tegen te gaan.
18. De EU en de lidstaten moeten nadenken over een Europees akkoord over minimumbelastingtarieven voor kapitaal en over geharmoniseerde EU-regels inzake vermogensbelasting om de potentiële basis voor de financiering van sociale bescherming te versterken en concurrentie op het gebied van sociale beschermingsnormen te helpen voorkomen.

19. In het kader van de toekomstige budgettaire governance van de EU moeten sociale bescherming en met name sociale investeringen worden gewaarborgd. Een “gouden regel voor de overheidsfinanciën” moet, althans in een beginfase, leningen mogelijk maken voor investeringen in sociale infrastructuur.

I. De capaciteit van de EU versterken om sociale bescherming in de toekomst te waarborgen

20. De EU moet overwegen aanvullende wetgevingsinitiatieven op het gebied van werkgelegenheid en sociaal beleid vast te stellen om aan alle beginselen van de Europese pijler van sociale rechten te voldoen, een consistente handhaving in de hele EU te waarborgen en oneerlijke concurrentie op het gebied van sociale beschermingsnormen te beperken.
21. De lidstaten moeten al hun inwoners een minimumpakket aan sociale rechten garanderen, gebaseerd op de beginselen van de Europese pijler van sociale rechten, die te allen tijde, ook na externe schokken, moeten worden gehandhaafd.

